

Τί είναι οι δερμάτινοι χιτώνες;

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Θεολογία και Ζωή](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#) / [Συναξαριακές Μορφές](#)

Οι δερμάτινοι χιτώνες μωσαϊκό 12ος αι. Capella Pallatina, Σικελία

Οι Πατέρες χρησιμοποίησαν τον όρο της Γραφής «δερμάτινοι χιτώνες», για να περιγράψουν και να ερμηνεύσουν την μετά την πτώση κατάσταση του άνθρωπου. Με τον όρο δηλαδή «δερμάτινοι χιτώνες» αποδίδεται η κατάσταση της νεκρότητας και της φθοράς, την οποία περιβλήθηκε ως δεύτερη φύση του, μετά την πτώση του, ο άνθρωπος.

Ο Παναγιώτης Νέλλας στο βιβλίο του «Ζών Θεούμενον», μας αναλύει διεξοδικά το θέμα αυτό των δερματίνων χιτώνων και λέει τα εξής:

«Η νεκρότητα, η απουσία της ζωής, που βιώνεται από τις ευαίσθητες ψυχές κάθε εποχής ως απουσία νοήματος, ο “υγρός και διαλελυμένος” ή “κατεψυγμένος” βίος, είναι η πρώτη διάσταση των δερματίνων χιτώνων... Αλλά η ζωή που επιβάλλουν στον άνθρωπο οι δερμάτινοι χιτώνες είναι νεκρή ή βιολογική ή άλογη, επειδή, σε τελευταία ανάλυση, είναι υλική. Οι δερμάτινοι χιτώνες ταυτίζονται από τον άγιο Γρηγόριο Νύσσης με τα “πρόσκαιρα φύλλα της υλικής ταύτης ζωής, άπερ των ιδίων και λαμπρών ενδυμάτων γυμνω-θεντες, κακώς εαυτοίς συνεράψαμεν”. Ο άγιος Γρηγόριος Νύσσης, συνεχίζοντας το παραπάνω χωρίο, προσδιορίζει τα “φύλλα της υλικής ζωής” και λέει ότι είναι οι τρυφές και οι εφήμερες τιμές και δόξες, η ηδονή, ο θυμός, η γαστριμαργία, η απληστία και τα όμοια. Σύμφωνα δε με μια περιεκτική φράση του αγίου Γρηγορίου, οι δερμάτινοι χιτώνες είναι “το φρόνημα της σαρκός”.

Ενώ, πριν ντυθεί ο άνθρωπος τους δερμάτινους χιτώνες, φορούσε “θεοῦφαντη” στολή, το ψυχοσωματικό ένδυμά του ήταν υφασμένο με τη Χάρη, με το φως και τη δόξα του Θεού... Στο ένδυμα εκείνο έλαμπε “η προς το Θείον ομοίωσις”, που τη συνιστούσαν, όχι ένα “σχήμα” ή ένα “χρώμα”, αλλά η “απάθεια”, η “μακαριότητα” και η “αφθαρσία”, τα χαρακτηριστικά με τα οποία το “θείον θεωρείται κάλλος”.... Και η ψυχή του ανθρώπου ήταν ανοικτή στις αγγελικές δυνάμεις και το Θεό, δεν έφερνε αντίσταση, επικοινωνούσε άνετα τόσο με τον αγγελικό πνευματικό κόσμο, όσο και με το Πνεύμα του Θεού. Υπήρχε τότε, γράφει ο θεηγόρος επίσκοπος Νύσσης, μια ενιαία χοροστασία της λογικής φύσεως, αγγελικής και ανθρώπινης, “προς έναν βλέπουσα, τον του χορού Κορυφαίον. “... Αλλά “την ένθεον εκείνην διέλυσε του χορού συνωδίαν” η αμαρτία, που άπλωσε κάτω από τα πόδια των πρώτων ανθρώπων, “των ταις αγγελικαίς δυνάμεσι συγχορευόντων”, την γλίστρα της απάτης, κι ο άνθρωπος έπεσε, αναμίχθηκε με τη λάσπη, αυτομόλησε προς τον όφη, ντύθηκε τα νεκρά δέρματα κι έγινε “πτώμα”». Γι’ αυτό και ο άγιος Ανδρέας Κρήτης τονίζει στο Μεγάλο Κανόνα του;

«Κατέρραψε, τους δερμάτινους χιτώνας, η αμαρτία καμοί, γυμνώσασά με

της πριν θεοῦφάντου στολής».

Είναι όμως σωστό, επειδή πείσθηκε ο Αδάμ τόσο εύκολα στον πονηρό σύμβουλο, και έφαγε τον καρπό, να υφιστάμεθα τώρα και εμείς τα αποτελέσματα και μάλιστα το θάνατο;

Πολλοί κατηγορούν τον Αδάμ και την Εύα, μας λέει ο άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς,

που αθέτησαν τη συμβουλή του Θεού και οδήγησαν όλο το ανθρώπινο γένος στο θάνατο. Αλλά ο Αδάμ δεν γνώριζε με την πείρα τί σήμαινε θανάσιμο βότανο και τί ήταν τελικά αυτός ο θάνατος. Ενώ εμείς γνωρίζουμε τί είναι θάνατος, γι' αυτό είμαστε περισσότερο κατακριτέοι από τον Αδάμ. Βέβαια δεν υπάρχει «το ξύλο της γνώσεως» μπροστά μας, ως στοιχείο ασκήσεως της ελευθερίας και της τελειώσεώς μας, αλλά υπάρχει η υποχρέωση της τηρήσεως των εντολών του Θεού, που είναι το ασφαλιστικό κιγκλίδωμα για τη σωτηρία μας και μας οδηγούν στην ένθεη ζωή. Και όμως, παρότι γνωρίζουμε ότι, αν αθετήσουμε το θέλημα του Θεού, οδηγούμαστε στον πνευματικό θάνατο, προτιμούμε να κάνουμε το θέλημα του διαβόλου ή και το προσωπικό μας θέλημα και με αυτό τον τρόπο «εκπίπτουμε» από τη ζωή του Θεού, «την εντός ημών Βασιλεία» και γευόμαστε την Κόλαση «από του νυν και έως του αιώνος».

Ο ίδιος ο Κύριος μας βέβαια, μας λύτρωσε από την καταδίκη αυτή του θανάτου, με τη σταύρωση και την ανάστασή Του και μας έδωσε τη δυνατότητα, με τον προσωπικό μας αγιασμό και τη μετοχή μας στα μυστήρια της Εκκλησίας, να γινόμαστε μέλη του αναστημένου Σώματός Του και να ζούμε ήδη απ' αυτή τη ζωή στον Παράδεισο της Βασιλείας Του. Δεν έχουμε κανένα πρόβλημα λοιπόν ούτε κανένα λόγο να κατηγορούμε τον Αδάμ.

Πρέπει όμως να σκεφτόμαστε και το εξής: Μπορεί το προπατορικό αμάρτημα να είναι ένα σοβαρό και οδυνηρό επεισόδιο, αλλά και «τα μεταπροπατορικά» αμαρτήματα είναι εξίσου σοβαρά και πρέπει με τη συνεχή άσκηση και τον κατά Θεό αγώνα να εξαλείφονται συνεχώς, για να συντελείται η προκοπή και η τελείωση σε όλους εμάς που είμαστε λογικά όντα.

Αλλά γιατί ο Θεός δημιούργησε τον άνθρωπο, αφού προγνώριζε ότι θα φθάσει στην πτώση και στο θάνατο;

Ο Θεός κινούμενος από αγάπη δημιούργησε «εν χρόνω» τον άνθρωπο και απέβλεπε στην αιώνια μακαριότητά του. Ο άγιος Γρηγόριος Νύσσης μας λέει σχετικά:

«Ο Θεός δεν δημιούργησε τον άνθρωπο γιατί είχε κάποια ανάγκη ή από κάποια έλλειψη, αλλά τον έπλασε από μεγάλη αγάπη, διότι έπρεπε το φως του Θεού να μη μείνει αθέατο και η δόξα Του να μη μείνει άγνωστη. Δημιούργησε δηλαδή το ανθρώπινο γένος, για να απολαμβάνουν και άλλα όντα την αγάπη Του και να μη μένουν οι άλλες ενέργειες του Θεού αργές, χωρίς να υπάρχει κάποιος που να μετέχει σ' αυτές και να τις χαίρεται».

Ο δε ιερός Χρυσόστομος τονίζει:

«Ο Θεός είναι πλούσιος και δεν έχει ανάγκη από τίποτα -αυτή είναι η φύση του Θείου- γι' αυτό δημιούργησε τους Αγγέλους και τους Αρχαγγέλους, από αγαθότητα μόνο, και για κανέναν άλλο λόγο. Διότι, αφού δεν είχε ανάγκη από τις υπηρεσίες τους και τους δημιούργησε, ασφαλώς τους δημιούργησε από τη μεγάλη Του αγαθότητα. Μετά δε από τη δημιουργία των Αγγέλων, και πάλι από αγαθότητα έπλασε τον άνθρωπο και «ενεφύσησε» σ' αυτόν ζωή, καθώς και όλον αυτό τον κόσμο».

Επομένως ο Θεός δημιουργεί τον άνθρωπο, για να φέρει στην ύπαρξη και άλλα όντα τα οποία θα μετέχουν στη δόξα Του, στην αγάπη Του και στη μακαριότητά Του. Ο άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος μας λέει πως· «Για τον Θεό που είναι η αυτοαγαθότητα, δεν ήταν αυτό αρκετό, το να ζει “την απεριόριστη και μη υποκείμενη σε μέτρο εσωτερική ζωή της αυτάρκους θεότητας”, αλλά έπρεπε να διασκορπισθεί το αγαθό και να εξαπλωθεί, ώστε να γίνουν περισσότερα τα ευεργετούμενα».

Επίσης και σύγχρονοι θεολόγοι, βασιζόμενοι στο πνεύμα των μεγάλων Πατέρων της Εκκλησίας μας, κάνουν τις ίδιες θεολογικές τοποθετήσεις. Συγκεκριμένα ο Σέρβος θεολόγος π. Αθανάσιος Γιέφτιτς λέει χαρακτηριστικά:

«Η προαιώνιος βουλή του Θεού απεφάσισε, κατά την άπειρον αγάπη του Θεού, όπως εις την μακαριότητα της θείας ζωής του εν Τριάδι Θεού, του Θεού της αγάπης, και εις την μετ' αυτού κοινωνία, μετάσχουν και άλλα όντα και δημιουργήματα, τα οποία διά τούτο εδημιούργησεν εν χρόνω».

Πηγή: «Θάνατος, Ανάσταση και Αιώνια ζωή». Εκδ. Ετοιμασία, Ι.Μ.Τιμίου Προδρόμου, Καρέας.